

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	10
ΣΥΝΤΜΗΣΕΙΣ	11

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

I. ΕΝΝΟΙΑ, ΣΗΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΚΥΡΟΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ	15
1. Ο ΟΡΟΣ ΠΑΤΗΡ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ	15
2. ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΑΦΟΡΜΕΣ ΤΟΥ	18
3. ΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ ΘΕΟΛΟΓΟΥΝ ΜΕ ΦΩΤΙΣΜΟ ΤΟΥ ΑΓ. ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ..	20
4. Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΡΩΤΙΣΤΟ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ	21
5. ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ, ΓΝΗΣΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΥΡΟΣ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ	32
6. ΤΟ ΘΥΡΑΘΕΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ Η ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΜΕ ΤΟΥΣ ΠΑΤΕΡΕΣ (ΔΟΜΗ, ΜΟΡΦΗ, ΑΛΗΘΕΙΑ)	35
7. ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΩΝ ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ	39
8. ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΙΔΙΟΜΟΡΦΙΑ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ	41
9. ΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ	42
10. ΤΟ ΠΩΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΕΩΣ ΚΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ...	42
11. ΓΙΑΤΙ ΣΠΟΥΔΑΖΟΥΜΕ ΤΟΥΣ ΠΑΤΕΡΕΣ	43
12. «ΟΡΙΣΜΟΣ» ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ. ΤΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ	44

ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ:

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ, ΔΟΜΗ, ΟΡΙΑ, ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΥΛΗΣ	47
III. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑΣ, ΣΥΛΛΟΓΕΣ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ, ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ	53
IV. ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΕΙΔΗ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	57

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΑΙΩΝΑΣ

1. ΚΛΗΜΗΣ ΡΩΜΗΣ (92-101)	63
2. ΚΗΡΙΝΘΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΟΙ ΓΝΩΣΤΙΚΟΙ (ΣΙΜΩΝ, ΔΟΣΙΘΕΟΣ, ΜΕΝΑΝΔΡΟΣ)	67
3. ΔΙΔΑΧΗ(ΑΙ) ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ	68
4. ΙΓΝΑΤΙΟΣ Ο ΘΕΟΦΟΡΟΣ	70
5. ΠΑΠΙΑΣ	75
6. ΒΑΣΙΛΕΙΔΗΣ	77
7. ΑΠΟΚΡΥΦΑ ΚΑΙ ΓΝΩΣΤΙΚΑ	78
8. ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΥ	91
9. ΜΑΡΚΙΩΝ	94
10. ΙΟΥΣΤΙΝΟΣ 'Ο ἀπολογητὴς καὶ μάρτυς (+ περὶ τὸ 165)	96
11. ΜΕΛΙΤΩΝ ΣΑΡΔΕΩΝ	105
12. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ (περίπου 160-180) 'Ο οἰκουμενικὸς διδάσκαλος	110
13. ΗΓΗΣΙΠΠΟΣ	112
14. ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ ΛΥΩΝ 'Ο θεολόγος τῆς παραδόσεως	114
15. ΥΜΝΟΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΙ	124
16. ΣΥΜΒΟΛΟΝ Dêr - Balizeh	126

ΤΡΙΤΟΣ ΑΙΩΝΑΣ

17. ΚΛΗΜΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΙ Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΗ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ	127
18. ΤΕΡΤΥΛΛΙΑΝΟΣ (150/60-225/40) 'Ο σοφιστὴς χριστιανὸς	139
19. ΩΡΙΓΕΝΗΣ (185-253/4) 'Ο χαλκέντερος ἀλληγοριστὴς	145
20. ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ ΚΑΡΘΑΓΕΝΗΣ (+258) ('Ο θεολόγος τῆς Μιᾶς Ἐκκλησίας) ...	164
21. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ (248-264/5)	174
22. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΝΕΟΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ 'Ο Θαυματουργὸς	181
23. ΠΑΥΛΟΣ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ (ΣΑΜΟΣΑΤΕΥΣ) ΚΑΙ ΜΑΛΧΙΩΝ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ	185
24. ΥΜΝΟΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΙ	187

ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΑΙΩΝΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΟΥ Δ' ΑΙΩΝΑ

25. ΜΕΘΟΔΙΟΣ (ΟΛΥΜΠΟΥ) (311/2;)	191
26. ΣΥΝΟΔΟΣ ΝΙΚΑΙΑΣ (325) ἡ Α' Οἰκουμενικὴ	210
27. JUVENCUS (330) ὁ πρῶτος λατίνος χριστιανὸς ποιητὴς	215
28. ΑΡΕΙΟΣ (+335) 'Αθανάσιος Ἀναζαρβῖος – Παυλίνος Τύρου	220
29. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ (+339 περίπου) χρονικογράφος ἀπολογητὴς ...	221
30. ΑΣΤΕΡΙΟΣ Ο ΣΟΦΙΣΤΗΣ (341/2) πρῶτος θεωρητικὸς τοῦ ἀρειανισμοῦ ...	226
	240

31. ΑΦΡΑΑΤ(ΗΣ) (+ λίγο μετά τὸ 345) πρῶτος σύρος ὄρθρδοξος συγγραφέας	244
32. ΠΑΧΩΜΙΟΣ (+346) γενάρχης τῆς «κοινωνίας» κοινοβίου	246
33. ΥΜΝΟΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΙ	253
34. ΔΟΝΑΤΟΣ (+355)	257
35. ΑΝΤΩΝΙΟΣ Ο ΜΕΓΑΣ (+356) διαμορφωτής τοῦ ἀναχωρητικοῦ μοναχισμοῦ	259
36. ΜΑΡΤΥΡΟΛΟΓΙΟΝ (ΣΥΡΙΑΚΟΝ)	267
37. ΣΕΡΑΠΙΩΝ ΘΜΟΥΕΩΣ (+λίγο μετά τὸ 362)	269
38. MARIUS VICTORINUS (+ λίγο μετά τὸ 363) ὁ θεολογῶν φιλόσοφος	274
39. ΑΕΤΙΟΣ Ο ΣΟΦΙΣΤΗΣ (300-366) θεμελιωτής τοῦ νεοαρειανισμοῦ	280
40. ΙΑΡΙΟΣ POITIERS (ΠΙΚΤΑΒΙΟΥ) (+367)	283
41. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ (+373) ὁ Μέγας	291
42. ΕΦΡΑΙΜ Ο ΣΥΡΟΣ (306-373) πρῶτος μεγάλος πουητής τῆς Ἐκκλησίας	345
43. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ (+ τελευταῖς ἡμέρες τοῦ 378) ὁ Μέγας	361
44. ΜΑΚΑΡΙΑΝΙΚΑ ΕΡΓΑ ὁδηγὸς νηπικοῦ βίου	406
45. ΔΙΑΤΑΓΑΙ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ	425
46. ΣΥΝΟΔΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ (381 καὶ 382) ἡ Β' Οἰκουμενικὴ	428
47. ULFILA ἐπίσκοπος ΓΟΤΘΩΝ (+383). ΑΥΞΕΝΤΙΟΣ ΔΟΡΟΣΤΟΥΛΟΥ. ΠΑΛΛΑΔΙΟΣ RATIARIA	435
48. ΕΓΕΡΙΑ (Αἰθερία): Ὅδοιπορικὸν	438
49. ΔΑΜΑΣΟΣ ΡΩΜΗΣ (3766-384)	439
50. ΠΡΙΣΚΙΛΛΙΑΝΟΣ (+385). ΠΡΙΣΚΙΛΛΙΑΝΙΣΤΑΙ καὶ ΑΝΤΙΠΡΙΣΚΙΛΛΙΑΝΙΣΤΑΙ	443
51. ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ (+387) ὁ κατηχητὴς	447
52. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΘΕΟΛΟΓΟΣ (+390)	458
53. ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΣ ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ (+ περίπου 390)	486
54. ΔΙΟΔΩΡΟΣ ΤΑΡΣΟΥ (+392) θεμελιωτής τῆς ἀντιοχειανῆς ἐρμηνευτικῆς ...	502
55. <ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΝΗ ΣΧΟΛΗ>	511
56. ΕΥΝΟΜΙΟΣ KYZIKOY (+392/5) ὁ «ἀποκαλυπτικὸς» νεοαρειανὸς	519
57. ΕΥΘΑΛΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ (β' ἥμισυ Δ' αἰ.). ὁ καινοδιαθηκολόγος	524
58. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΝΥΣΣΗΣ (+394) ὁ θεωρητικὸς τοῦ νηπικοῦ βίου	526
59. ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ ΜΙΛΑΝΟΥ (ΜΕΔΙΟΛΑΝΩΝ) (373/4-397)	562
60. ΔΙΔΥΜΟΣ Ο ΤΥΦΛΟΣ (313-398) ὁ ἔγκυκλοπαιδικὸς ἐρμηνευτὴς	580
61. ΕΥΑΓΡΙΟΣ ΠΟΝΤΙΚΟΣ (345-399)	594